

Onderwerp	Afspraken VNK draaischijffunctie	Datum	2016.01.22
Auteur(s)	Directieteam	Status	In ontwikkeling
Plaats in KHB	\CLB-werking\primaire processen\kernactiviteiten\samenwerking met netwerk	Geldig vanaf	1/9/2016

Afspraken VNK : opnemen van de draaischijffunctie voor buitenschoolse hulp (BSH)

Standpunt/Doelstelling VCLB Voor- en Noorderkempen :

Conform de regelgeving, wil het CLB zijn draaischijffunctie opnemen voor leerlingen die in fase 2 van het zorgcontinuüm, nood hebben aan uitbreiding van zorg. Het CLB zal dit doen in overleg met de leerling, de ouders, de school en betrokken dienst voor buitenschoolse hulp (na het doorlopen van een HGW-traject). Het CLB doet de verwijzing, volgt deze op en is verantwoordelijk voor feedback van de buitenschoolse hulp naar school, ouders, leerling.

1.Situering: Vaststellingen inzake verwijzing naar buitenschoolse hulp

De eigen bevraging van oktober 2013¹ en het OBPWO-onderzoek “Buitenschoolse hulpverlening en zorg op school”² komen tot gelijklopende resultaten:

1. Wie verwijst naar buitenschoolse hulpverlening ?

OBPWO –onderzoek:

Uit de ouderbevraging bleek dat iets minder dan de helft van de ouders die BSH inschakelden voor hun kind, zelf die beslissing namen zonder advies van anderen. Van de ouders bij wie BSH door anderen werd aangeraden, gaf de meerderheid aan dat de BSH werd aangeraden door één of meer schoolpersoneelsleden. Hierbij spelen vooral leerkrachten (32%) en het zorgteam van de school (24.2%) een grote rol. De directie is wat minder vaak betrokken. Daarnaast duidde ongeveer één vijfde van deze ouders aan dat de BSH werd aangeraden door het CLB. In tegenstelling tot de ouders stelden zowel CLB-medewerkers als zorgverantwoordelijken in het surveyonderzoek dat doorverwijzing naar BSH doorgaans door het CLB gebeurt. Daarnaast stellen de zorgverantwoordelijken in vergelijking met de CLB-medewerkers relatief vaker dat de doorverwijzing ook door personeelsleden van de school gebeurt en dan hoofdzakelijk door de zorgverantwoordelijke en in mindere mate door een leerkracht of de directie van de school. Ook schoolpersoneelsleden erkenden de draaischijffunctie van het CLB in de doorverwijzing naar BSH. Afhankelijk van de ervaring van het zorgteam en de aard van de problematiek gebeurt de verwijzing volgens hen echter ook door zorgverantwoordelijken zelf. De meerderheid van de CLB-medewerkers vond echter dat schoolpersoneelsleden geen doorverwijzing naar BSH mogen doen, omdat dit de verantwoordelijkheid is van het CLB. De focusgroepgesprekken leverden gelijkaardige bevindingen op met betrekking tot de rol van school en CLB in het verwijzingsproces.

¹ Bevraging van het zorgbeleid van de school – rol van school en CLB binnen de fasen van het zorgcontinuüm (VCLB VNK – okt. 2013)

² Eindrapport OBPWO 12.01 (april 2015) Karine Verschueren e.a. (KU Leuven). Buitenschoolse hulpverlening en zorg op school: Samenhang, afstemming en verklarende factoren. Beleidsamenvatting.

Eigen bevraging:

Het inschakelen van buitenschoolse hulp gebeurt niet altijd in overleg met het CLB. De school neemt dan zelf initiatief en meldt het ook niet altijd aan CLB.

Uit verder (beperkt) onderzoek blijkt dat de school vaker zelf doorverwijst (zonder overleg met CLB) voor

- articulatieproblemen in de kleuterschool
- stotteren in de kleuterschool
- lezen, spelling, rekenen in de eerste graad van de lagere school

2. De plaats van buitenschoolse hulp binnen het zorgcontinuüm

OBPWO –onderzoek:

“We adviseren om het idee van het zorgcontinuüm en met name de plaats van gespecialiseerde hulp (zoals hulp van CLB en vooral van BSH) te herbekijken. De huidige bevindingen wijzen er immers op dat er best flexibel omgegaan wordt met het zorgcontinuüm. Afhankelijk van de aard en complexiteit van de problematiek en de ervaren noden bij alle betrokkenen kan men bepaalde fasen in de zorg immers versneld doorlopen of parallel op verschillende niveaus werken. Zo kan men naargelang de specifieke problematiek gespecialiseerde hulp inschakelen die parallel loopt met een zorgtraject op school.”

Eigen bevraging:

Buitenschoolse hulp wordt ingeschakeld in de verschillende fasen van het zorgcontinuüm. Soms reeds in de basiszorg (uitzonderlijk), maar ook in de fase van verhoogde zorg én bij uitbreiding van zorg.

2. Afspraken binnen VCLB VNK : Verwijzing naar buitenschoolse hulp

Doel van deze afspraken :

Om binnen VCLB VNK gelijkgericht te kunnen werken is het aangewezen dat alle medewerkers dezelfde principes en afspraken toepassen bij de verwijzing naar buitenschoolse hulp. Een uniforme toepassing van deze afspraken moet toelaten om een goed beleid ten aanzien van buitenschoolse hulp te voeren. Het gaat dan om duidelijke afspraken in verband met de verwijzing, een efficiënte manier om de verwijzing op te volgen, een goede communicatie met alle betrokkenen. Op deze manier kan CLB zijn taak als draaischijffunctie en netwerker optimaal uitvoeren. De voorwaarde om dit te kunnen realiseren is wel dat deze afspraken goed afgestemd worden met de school en de buitenschoolse hulpverleners.

Bij verwijzing naar buitenschoolse hulp, nemen wij volgende standpunten in:

- wat betreft zorg voor leerlingen, werken we volgens de principes van het zorgcontinuüm met de verschillende rollen van school en CLB in de verschillende fasen**
- we erkennen dat buitenschoolse hulp een rol kan spelen in fase 1, verhoogde zorg en in fase 2, uitbreiding van zorg**
- CLB neemt zijn rol als draaischijffunctie op voor buitenschoolse hulp die kadert binnen fase 2, uitbreiding van zorg**

TOEPASSING VAN HET ZORGCONTINUÛM

Het M-decreet stelt dat het de taak van de school is om een zorgcontinuüm uit te bouwen. Het gaat om een zorgbeleid waarin je school 3 fases doorloopt om samen met het CLB en de ouders zo goed mogelijk voor de leerlingen te zorgen:

1. **Brede basiszorg:** vanuit een visie op zorg biedt je school alle leerlingen een krachtige leeromgeving aan. De school stimuleert zoveel mogelijk de ontwikkeling van alle leerlingen, volgt hen systematisch op en werkt actief aan het verminderen van risicofactoren en aan het versterken van beschermende factoren.
2. **Verhoogde zorg:** je school neemt extra maatregelen (zoals remediëren, differentiëren, compenseren en dispenseren) die ervoor zorgen dat de leerling het gemeenschappelijk curriculum kan blijven volgen.
3. **Uitbreiding van zorg:** het CLB krijgt een actieve rol en onderzoekt wat de leerling, de leraren en de ouders kunnen doen en wat ze nodig hebben. Het CLB stelt nadien eventueel een gemotiveerd verslag op, waarin het de nood aan uitbreiding van zorg, onder de vorm van GON-begeleiding, motiveert.

(uit Onderwijs.Vlaanderen/grote lijnen van het M-decreet)

ROL VAN BUITENSCHOOLSE HULP BINNEN ZORGCONTINUÛM

Zowel uit het OBPWO-onderzoek als uit onze (kleine) bevraging, blijkt dat buitenschoolse hulp soms vroeger betrokken wordt dan strikt volgens de principes van het zorgcontinuüm. In het zorgcontinuüm werd/wordt BSH gezien als een element van uitbreiding van zorg, waarbij de school aangeeft ondersteuning nodig te hebben bij de uitbouw van de zorg voor de leerling.

Een verdere analyse van de verwijzingen naar BSH spreekt bovenstaande tegen. We merken dat de verwijzingen naar BSH zonder dat CLB betrokken wordt zich meestal situeren in fase 1: de school erkent dat er extra zorg nodig is en een verwijzing naar BSH is dan één van de extra maatregelen. Uit analyse van het soort van problematieken waarvoor doorverwezen wordt, kunnen we concluderen dat het gaat om het vaststellen van een vertraging van de normale ontwikkeling, waarvan verwacht wordt dat deze, mits korte tijd ondersteuning door BSH, kan verholpen worden. We kunnen dit dan beschouwen als een extra maatregel die ervoor zorgt dat de leerling het gemeenschappelijk curriculum kan blijven volgen.

De verwijzingen naar BSH waarbij het CLB betrokken wordt, situeren zich in fase 2: er is een grotere zorg naar de leerling toe en samen met school en ouders zoekt CLB uit wat nodig is. Indien er dan een verwijzing naar BSH komt, heeft deze meestal te maken met de vaststelling van een verstoring van de normale ontwikkeling. De verwachting is dat deze verstoring niet op korte tijd kan verholpen worden en dat specifieke, ondersteuning op maat zal moeten gegeven worden.

Het is niet altijd gemakkelijk om in te schatten of het gaat om een vertraging dan wel om een verstoring van de normale ontwikkeling. Deskundigheid en ervaring gaan hierbij hand in hand. Bij een vertraging, verloopt de ontwikkeling nog in de lijn zoals verwacht, maar wat trager. Eén van de criteria om te spreken van een vertraging is de ernst van het probleem (niet hardnekkig) en de verwachting dat kortdurende hulp (max. 6 maanden) voldoende zal zijn om het probleem te verhelpen.

Een verstoorde ontwikkeling begint vaak als een vertraging, maar de hardnekkigheid van het probleem maakt dat kortdurende hulp niet zal volstaan. Er is langere tijd ondersteuning nodig en het vraagt van de school aanpassingen die soms de redelijkheid overstijgen. Zo is er een evolutie van fase 1 naar fase 2 met het betrekken van het CLB en de vraag naar wat er nu precies aan de hand is.

Een verstoorde ontwikkeling kan echter ook meteen als verstoord naar voor komen: het is vrij snel duidelijk dat dit probleem specifieke, gespecialiseerde hulp vraagt en het zorgcontinuüm wordt versneld doorlopen naar fase 2.

ROL VAN SCHOOL EN CLB IN RELATIE TOT BUITENSCHOOLSE HULP

CLB speelt een verschillende rol naargelang de fase van het zorgcontinuüm waarin men zit. In fase 0 en 1 is de rol van het CLB de rol van coach, als leerkracht- en schoolondersteuner. Het mee zoeken naar gepaste BSH voor deze leerling kan een taak zijn die in fase 1 door het CLB opgenomen wordt. In deze fase verwachten we wel van de school dat zij de nodige contacten legt en opvolging voorziet.

In fase 2 wordt het CLB betrokken en neemt het de regie over. In het kader van zijn draaischijffunctie zal het CLB, na het HGW traject doorlopen te hebben en indien nodig, contact opnemen met de BSH. Het toetst samen met de ouders en de school het aanbod van de externe dienst af en ondersteunt de school bij de implementatie van het schoolextern aanbod. Als contactpersoon is de CLB-medewerker de brug tussen de BSH en de school en verantwoordelijk voor de verdere communicatie.

3. Conclusie

Uit onderzoek blijkt dat buitenschoolse hulp (BSH) reeds kan ingeschakeld worden in fase 1 van het zorgcontinuüm. Het gaat dan om het verhelpen van moeilijkheden die wijzen op een vertraagde ontwikkeling. De verwachting is dat deze moeilijkheden na relatieve korte termijn, mits ondersteuning, zullen verdwijnen. In deze fase neemt de zorg van de school de coördinatie op zich. De rol van het CLB blijft beperkt tot de rol van coach om samen mee te zoeken naar gepaste hulpverlening.

Wanneer BSH ingeschakeld wordt in fase 2 van het zorgcontinuüm gebeurt dit in overleg met de leerling, de ouders, de school en het CLB na het doorlopen van een HGW. De doorverwijzing gebeurt omwille van moeilijkheden die wijzen op een verstoring van de ontwikkeling waarvoor langdurige en specifieke hulp nodig is die anders is dan wat mogelijk is binnen het schoolgebonden aanbod. CLB neemt in dit geval de regie op in het kader van haar draaischijffunctie